

Komentarz Polskiej Izby Gospodarczej Energetyki Odnawialnej i Rozproszonej do projektu ustawy o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji

Opublikowany w dniu 4 kwietnia 2018r. projekt ustawy o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, zgodnie z uzasadnieniem, ma przyczynić się do poprawy jakości powietrza w kraju, poprzez rozwój ciepłownictwa sieciowego zasilanego ciepłem wytwarzanym w procesie kogeneracji. Systemowe wsparcie ma być kierowane przede wszystkim do poprawy sytuacji w mniejszych aglomeracjach miejskich i na obszarach wiejskich, poprzez koncentrację wsparcia dla instalacji o mocy zainstalowanej poniżej 50 MW.

Polska Izba Gospodarcza Energetyki Odnawialnej i Rozproszonej (PIGEOR) popiera ideę ustanawiania systemowych mechanizmów stymulujących poprawę efektywności wykorzystania paliw, poprzez zagospodarowywanie ciepła powstającego w procesie produkcji energii elektrycznej, wszędzie tam, gdzie jest to technicznie wykonalne, ale może być trudne do realizacji ze względu na uwarunkowania rynkowe.

Funkcjonujący w ostatnich latach system wsparcia kogeneracji pozostawiał inwestorów w niepewności co do dalszej polityki państwa w tym zakresie, a tym samym nie motywował inwestorów do angażowania środków w systemy kogeneracyjne. Proponowany system aukcji oraz premii gwarantowanych dla małych instalacji to w tym kontekście dobra zmiana wprowadzająca przewidywalny instrument pozwalający na podejmowanie poważnych decyzji inwestycyjnych, która może wygenerować efekt zachęty do rozwoju ciepłownictwa w Polsce.

W opinii PIGEOR najbardziej pożądana jest promocja kogeneracji w energetyce wykorzystującej nośniki odnawialne – biomasę i biogaz, która w perspektywie, oprócz dostaw energii elektrycznej do sieci, powinna się stać wiodącym źródłem zasilania w ciepło małych miast i terenów wiejskich.

Jednak w projekcie ustawy przewiduje się, że instalacje, które już uzyskują wsparcie dla odnawialnych źródeł energii nie mogą się starać o dodatkowe wsparcie dla kogeneracji. Intencja autorów projektu wydaje się jasna i ma zapewne prowadzić do unikania kumulowania wsparcia z różnych systemów dla tych samych instalacji. Należy jednak wskazać, że w większości tego typu instalacji ciepło

powstające w jednostkach kogeneracyjnych lub w jednostkach, które łatwo można adaptować do prowadzenia kogeneracji, wykorzystywane jest przede wszystkim na potrzeby własne, nie przyczyniając się w żaden sposób do zaspokojenia potrzeb w tym zakresie na terenach sąsiednich, a tym samym ograniczenia nieefektywnego zużycia paliw, czy zjawiska smogu.

Celowe wydaje się zatem wprowadzenie takich mechanizmów wsparcia, które stymulować będą maksymalizację wykorzystania zasobów energetycznych i zwiększenie efektywności w tym zakresie, zarówno dla jednostek już istniejących (impuls do wydatkowania środków na stworzenie lub poprawę warunków technicznych dystrybucji ciepła do odbiorców zewnętrznych), jak też dla obiektów planowanych do realizacji (efekt zachęty poprzez zwiększenie przychodów i atrakcyjności inwestycji). Dotyczy to w szczególności jednostek biogazowych o mocy zainstalowanej elektrycznej poniżej 1 MW, które powinny być dopuszczone do uczestnictwa w nowym systemie. Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej, dla systemów wsparcia dla instalacji o mocy poniżej 1 MW nie ma konieczności prowadzenia procedury przetargowej ani konieczności notyfikacji.

Biorąc to pod uwagę, PIGEOR proponuje utworzenie dodatkowego koszyka dla jednostek kogeneracyjnych wykorzystujących odnawialne źródła energii do produkcji ciepła, o mocy zainstalowanej elektrycznej poniżej 1 MW. Przedmiotem wsparcia będzie nie energia elektryczna, ale ciepła mierzona w kWh, przekazywana do odbiorców zewnętrznych, co nie będzie sprzeczne z wytycznymi dotyczącymi zasad udzielania pomocy publicznej.

Takie systemy funkcjonują w wielu państwach członkowskich Unii Europejskiej. W Wielkiej Brytanii systemem *Renewable Heat Incentive* objęte są instalacje wytwarzające ciepło z wykorzystaniem biomasy, biogazu, energii geotermalnej i ciepłej słonecznej. Podmioty otrzymują taryfę gwarantowaną w wysokości uzależnionej od rodzaju technologii i wielkości instalacji. Podobnie jest w Holandii oraz Irlandii, gdzie wspierane jest ciepło pozyskiwane jedynie z biomasy i biogazu, a z kolei w Danii systemem objęte jest tylko ciepło z biogazu.

Postulat PIGEOR dotyczy przede wszystkim instalacji produkujących energię z biogazu, które mogą stanowić niezawodne i stabilne źródło energii elektrycznej i ciepłej, w szczególności na obszarach niezurbanizowanych. Umożliwienie tym instalacjom skorzystania ze wsparcia dla procesu kogeneracji, będzie dla inwestorów impulsem do uzupełniania oferty o produkcję i sprzedaż ciepła. To z kolei pozwoli na maksymalne wykorzystanie możliwości instalacji.

Należy zauważyć, że sprzedaż ciepła do odbiorców zewnętrznych jest obecnie rozwiązaniem sporadycznie stosowanym w instalacjach biogazowych. Podstawową barierą stanowią tu wysokie dodatkowe koszty inwestycyjne w zakresie budowy ciepłociągów i wymienników ciepła, systemów automatyki czy akumulatorów ciepła, które mogą osiągnąć wysokość nawet 1 miliona zł (dla ciepłociągu o długości około 1 km), a których nie da się zbilansować przychodami z aktualnych systemów wsparcia produkcji energii elektrycznej dla źródeł biogazowych i przychodami od potencjalnych kontrahentów. Wyłączenie tych instalacji z systemu wsparcia dla kogeneracji sytuację tą tylko utrwali, a ciepło odpadowe będzie w dalszym ciągu marnowane.

PIGEOR w tym kontekście pragnie również wskazać, że propozycje rozwiązań prawnych w szeroko pojętym sektorze energetyki opracowywane ostatnio wydają się mieć na celu rozwiązywanie pojedynczych problemów czy potrzeb, bez szerszego spojrzenia na poprawę skuteczności i efektywności systemu zaopatrzenia obywateli w energię, co powinno być jednym z najważniejszych celów polityki energetycznej Państwa. Proponowany mechanizm wsparcia dla kogeneracji również wydaje się być tworzony raczej w celu rozwiązania problemów bieżących zakładów ciepłowniczych, niż jako element budowy przyszłościowego, kompleksowego rozwiązania, pozwalające na najbardziej efektywne wykorzystanie zasobów. W takim przypadku, ograniczone przecież publiczne środki finansowe mogą być angażowane w przedsięwzięcia, które nie będą stanowiły bazy pod rozwiązania docelowe.